

Białystok. Wręczenie Krzyży Wolności i Solidarności działaczom opozycji solidarnościowej

8 grudnia, o godz. 12:00, w sali konferencyjno-wystawienniczej Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej w Białymstoku (ul. Warsztatowa 1a) Prezes IPN dr Łukasz Kamiński odznaczy Krzyżami Wolności i Solidarności grupę działaczy opozycji lat osiemdziesiątych.

Postanowieniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudy odznaczonych zostanie 21 osób, w tym 3 pośmiertnie:

Dariusz Boguski od końca 1980 r. współredaktor pisma NZS Filii UW w Białymstoku „Przy budowie”. Podczas kryzysu bydgoskiego członek Komitetu Strajkowego studentów Filii. Od kwietnia 1981 r. redaktor „Biuletynu Informacyjnego” MKZ NSZZ „S” Regionu Białystok.

Po 13 grudnia kierował ukryciem materiałów drukarskich, pieczętek i dokumentów wywiezieniem Zarządu Regionu. Zaangażował się w uruchomienie pierwszej w Białymstoku podziemnej drukarni. Od 1982 r. redaktor i drukarz podziemnego „Biuletynu Informacyjnego”, „Naszego Głosu”, „Gońca Wojennego”. 11 VIII 1982 r. zatrzymany w punkcie kolportażu. 6 VII 1983 r. zwolniony na mocy amnestii. Ponownie aresztowany 16 II 1984 r. pod zarzutem druku i rozpowszechniania „Biuletynu Informacyjnego”. Zwolniony 30 V 1984 r. Stale inwigilowany przez SB.

Bernard Bujwicki uczestnik wydarzeniach marcowych 1968 r. na Politechnice Krakowskiej, członek „Komitetu 25”. Od 1980 r. członek „S”.

W listopadzie 1980 r. został przewodniczącym KZ „S” w białostockim „Wodrołu”. Od 12 IX do 6 X wiceprzewodniczący pierwszego MKZ w Białymstoku, a od 12 X do 16 XII 1980 r. członek Prezydium drugiego MKZ. Współzałożyciel i redaktor „Biuletynu Informacyjnego” MKZ NSZZ „S”, delegat na Walny Zjazd NSZZ „S” Regionu Białystok w czerwcu 1981 r. i delegat na I Krajowy Zjazd „S”. Internowany 13 XII 1981 r., więziony w Białymstoku, Suwałkach i w Kwidzynie. 16 IV 1982 r. zwolniony. Sygnatariusz „Apelu 100”, współzałożyciel podziemnego pisma „Słowa” i „Solidarności Walczącej” w Białymstoku. Wielokrotnie przesłuchiwany i kontrolowany operacyjnie do 1989 r.

Kazimierz Chodzicki w latach 40. łącznik oddziału AK, w 1952 r. skazany przez Sąd w Łomży na 3 lata więzienia. Po zwolnieniu z więzienia kontynuował działalność antykomunistyczną, m.in. organizator bojkotu wyborów do rad narodowych w Rutkach k. Zambrowa, represjonowany przez SB. W 1980 r. zaangażował się w tworzenie struktur NSZZ „S”.

Współorganizator i przewodniczący KZ NSZZ „S” w PGKiM w Zambrowie, następnie członek miejscowego MKZ. Jeden z inicjatorów strajku w PGKiM. Kolporter ulotek i plakatów antypaństwowych. 13 XII 1981 r. - 13 III 1982 r. internowany w Białymstoku i

w Suwałkach.

Po zwolnieniu nadal kolportował ulotki i wydawnictwa podziemne. Organizator pielgrzymek na msze za Ojczyznę, spotkań KIK w Łomży oraz Białostockiego Klubu Myśli Politycznej. W 1984 r. zwolniony z pracy. W 1988 r. ponownie przewodniczący KZ NSZZ „S” w PGKiM w Zambrowie.

Marian Chojnowski od 1980 r. aktywny działacz NSZZ „S” przy WSS „Społem” w Łomży, przewodniczący KZ. W X 1980 r. członek TKZ „S” w Łomży. Od 30 VI 1981 r. przewodniczącym Zarządu Regionu Mazowsze Oddział w Łomży. Od 14 VIII 1981 do 30 XII 1981 r. prowadzono przeciw niemu śledztwo za wywieszanie antypartyjnych plakatów na siedzibie łomżyńskiej „S”. Po 13 XII 1981 r. ukrywał się, 15 XII ujawnił się. Jeszcze w grudniu wystosował pismo do wojewódzkiego komisarza wojskowego w obronie internowanych. Wiosną 1982 r. zorganizował grupę kolporterów podziemnych druków, zbierał fundusze na wydawnictwa, redagował, drukował i kolportował łomżyńskie pisma „Sens” oraz „KOS”. W maju 1982 r. wygłosił przemówienie patriotyczne podczas ingresu bp. Edwarda Samsela. Działalność podziemną prowadził do 1985 r. W lutym 1989 r. członek Prezydium MKO NSZZ „S” w Łomży, a w kwietniu przewodniczący łomżyńskiej TKW „S”. Stale inwigilowany przez SB.

Krzysztof Piotr Nowakowski od 1980 r. członek „S” taksówkarzy w Białymstoku. Po 13 XII 1981 r. brał udział w ukryciu dokumentów związkowych. Organizator i uczestnik kolportażu prasy podziemnej. Zapewniał transport ukrywającym się działaczom „S”, zbierał składki na działalność Związku. Główny organizator konduktu taksówkarzy odprowadzającego ciało ks. Jerzego Popiełuszki z białostockiego prosektorium w XI 1984 r.

Krzysztof Lachowski w latach 1976–1981 działacz opozycyjny na Politechnice Warszawskiej, uczestnik druku i kolportażu „Komunikatów KOR”, „Robotnika”, „Biuletynu Informacyjnego KOR” i „Zapisu”. Od 1978 r. współredaktor niezależnej gazetki ściennej studentów PW „Sto razy głową w mur”. Przesłuchiwany i pobity przez funkcjonariuszy SB. W 1980 r. członek Rady Koordynacyjnej NZS PW i Ogólnopolskiego Komitetu Założycielskiego NZS. Redaktor i autor tekstów „Biuletynu NZS”. Po studiach pracownik FPiU w Białymstoku, aktywny działacz związkowy. 21 I 1982 r. zwolniony dyscyplinarnie z pracy za inspirowanie protestów wśród załogi i noszenie znaczka „S”. Do IX 1982 r. pozostawał bez pracy.

Kazimierz Henryk Leszczyński od jesieni 1980 r. przewodniczący TKZ „S” przy Zakładzie Mleczarskim w Bielsku Podlaskim. W czerwcu 1981 r. delegat na I Walny Zjazd NSZZ „S” Regionu Białystok. Jesienią 1981 r. uczestnik strajku w OSM w Łapach. 13 XII 1981 r. wywiesił biało-czerwoną flagę z kirem na budynku OSM w Bielsku. W stanie wojennym współzałożyciel bielskiego pisma podziemnego „Blisko i Daleko”. W latach 1983–1989 kolporter wydawnictw podziemnych. W swoim mieszkaniu prowadził bibliotekę wydawnictw niezależnych. Od 1983 r. współorganizator mszy za Ojczyznę w Bielsku Podlaskim i pielgrzymek do kościoła pw. św. Stanisława Kostki w Warszawie.

Oleg Łatyszonek członek NSZZ „S” od 1981 r. Współpracownik Biura Komisji

Interwencji ZR Białystok. Po delegalizacji związku m.in. autor artykułów w „Biuletynie Informacyjnym”, „Bez Debitu” i krakowskich „Alternatywach”. Kolporter „BI”. 28 IV 1982 r. aresztowany. Zwolniony w połowie grudnia 1982 r. i amnestionowany, a w 1993 r. uniewinniony. W II poł. lat 80. związany z białoruskim ruchem studenckim. Przewodniczący komisji naukowej podziemnego Białoruskiego Zrzeszenia Studentów, współorganizator festiwalu „Basowiszczu”.

Marek Maliszewski

W październiku 1980 r. członek KZ NSZZ „S” w PIP „Instal” w Białymstoku. Współinicjator protestów dotyczących poprawy sytuacji socjalnej pracowników. Członek Komisji Interwencyjnej przy MKZ. Na przełomie stycznia i lutego 1981 r. przewodniczący Komisji. W czerwcu 1981 r. delegat na I Walny Zjazd Delegatów Regionu. 13 XII 1981 r. uniknął internowania i ukrywał się do 29 grudnia. Współorganizator Prezydium MKS, współredaktor pierwszego w stanie wojennym numeru „Wiadomości Bieżących”. 29 XII zabrany przez funkcjonariuszy MO ze szpitala, aresztowany. Od 5 I do 17 III 1982 r. internowany w Suwałkach. Następnie kontynuował działalność opozycyjną m.in. w Prymasowskim Komitecie Pomocy Osobom Pozbawionym Wolności i ich Rodzinom.

Stanisław Marcuk od 1980 r. członek „S”. Od września 1980 r. sekretarz i przewodniczący KZ przy FPIU w Białymstoku. Od października 1980 r. członek Prezydium MKZ, a w czerwcu 1981 r. delegat na I Walny Zjazd Delegatów Regionu. Wybrany I przewodniczącym ZR. Delegat na I KZD oraz członek KKP związku. 13 XII 1981 r. uniknął internowania i ukrywał się kontynuując działalność w podziemnych strukturach NSZZ „S”. W grudniu 1981 r. inicjator powstania MKS. W stanie wojennym ukrywał się. Od marca 1982 r. przewodniczący TKR. W lutym 1983 r. ujawnił się. Do 1989 r. pozostawał bez pracy. W tym czasie aktywnie koordynował działania opozycji w całym regionie. Wielokrotnie uczestniczył w uroczystościach, manifestacjach rocznicowych i patriotycznych. W grudniu 1987 r. ukarany przez kolegium ds. wykroczeń za rozpowszechnianie nielegalnych wydawnictw, a w styczniu 1988 r. za kierowanie nielegalnym zgromadzeniem. W październiku 1988 r. organizator jawnej Regionalnej Komisji Wykonawczej „S” Regionu. Od kwietnia 1989 r. przewodniczący Tymczasowego Zarządu Regionu. Członek KO „S” Ziemi Białostockiej. Objęty był stałą inwigilacją SB.

Józef Nowak od września 1980 r. współorganizator i przewodniczący KZ „S” w PKS Białystok. Członek Międzyokręgowej Komisji Porozumiewawczej PKS oraz MKZ „S” w Białymstoku. Inicjator strajków i akcji protestacyjnych, zaangażowany w kolportaż ulotek w obronie więzionych za przekonania, wydawnictw i pism opozycyjnych. W czerwcu 1981 r. delegat na I Walny Zjazd Delegatów Regionu. Członek ZR. Internowany od 13 XII 1981 r. do 7 IV 1982 r. w Białymstoku, Suwałkach i w Kwidzynie. Po zwolnieniu angażował się w organizację pomocy charytatywnej i prawnej dla skazanych i ich rodzin. Kolporter nielegalnych wydawnictw. W sierpniu 1982 r. zatrzymany na 48 godzin. Uczestnik pielgrzymek i nabożeństw odprawianych w intencji internowanych

i więzionych za przekonania, manifestacji patriotycznych oraz tzw. „spacerów” ul. Lipową w Białymstoku. We wrześniu 1983 r. oskarżony o kierowanie protestem 31 VIII 1983 r. na ul. Lipowej. W styczniu 1984 r. postępowanie umorzono z braku dowodów. Działacz w Duszpasterstwa Ludzi Pracy w Spółdzielni Inwalidów „Naprzód” oraz KIK. W październiku 1988 r. współorganizator KZ „S” w SI „Naprzód”. Objęty przez SB stałą inwigilacją.

Ryszard Pietruszko od 1980 r. w „S”. Członek MKZ, delegat na I zjazd regionalny. W 1980 r. organizował „S” w BPBPL, w latach 1980–1981 wiceprzewodniczący KZ. Aktywie bronił praw robotników. 27 I 1981 r. główny inicjator strajku ostrzegawczego w BPBPL. Zachęcał załogę do kontynuowania strajku aż do uzyskania gwarancji spełnienia wszystkich postulatów. W pierwszych dniach stanu wojennego ukrył dokumenty KZ. 15 XII 1981 r. - 30 III 1982 r. internowany w Białymstoku i w Suwałkach. Następnie m.in. kolporter niezależnych wydawnictw.

Stanisław Prutis W 1980 r. uczestnik tworzenia struktur białostockiej „S”. Współautor Statutu Regionu Białystok NSZZ „Solidarność”. Doradca prawny ZR Białystok. Uczestnik I Krajowego Zjazdu Delegatów. 14 XII 1981 r. - 8 II 1982 r. internowany w Białymstoku i w Suwałkach. Odmówił podpisania deklaracji lojalności. Po zwolnieniu współautor pism i listów protestacyjnych, uczestnik prac Centrum Obywatelskich Inicjatyw Ustawodawczych „S”.

Jerzy Antoni Rybnik od jesieni 1980 r. aktywny działacz NSZZ „S” w Białostockiej Fabryce Mebli. We wrześniu 1980 r. uczestnik strajku w zakładzie. W czerwcu 1981 r. delegat na I WZD Regionu, wybrany wiceprzewodniczącym ZR. 13 XII 1981 r. uniknął internowania uciekając z mieszkania przez okno. 14 XII 1981 r. organizator Prezydium RMKS NSZZ „S”. Od marca 1982 r. wiceprzewodniczący TKR. Zaangażowany w druk i kolportaż nielegalnych wydawnictw. 3 VIII 1982 r. ujawnił się, został karnie wcielony do wojska. W maju 1983 r. uczestnik spotkania działaczy „S”, na którym omawiano m.in. kwestię podziemnej działalności oraz budowy pomnika „S”. W październiku 1983 r. ponownie ujawnił się. We wrześniu 1985 r. sygnatariusz społecznego apelu ws. bojkotu wyborów. W październiku 1988 r. członek RKW „S”. W kwietniu 1989 r. członek KO „S” Ziemi Białostockiej. Objęty był stałą kontrolą operacyjną SB.

Antoni Skrzypko od 1980 r. w „S” w FPIU w Białymstoku. 13 XII 1981 r. uczestnik strajku w zakładzie. Po wprowadzeniu stanu wojennego łącznik organizacji zakładowej z podziemną TKR „S”. Współpracował z KPN. W jego mieszkaniu dwukrotnie przeprowadzano rewizje. W sierpniu 1982 r. znaleziono tam granat łzawiący, za co został zatrzymany na 48 godzin i ukarany przez kolegium do spraw wykroczeń.

Mirosław Waniewski członek NSZZ „Solidarność” Regionu Białystok. Po delegalizacji „S” współpracował z podziemnymi strukturami związku: kolporter niezależnych wydawnictw, organizator nielegalnej drukarni w należącym do niego pomieszczeniu. Organizator pomocy dla internowanych i ukrywających się.

Małgorzata Wróblewska (z d. Nagórska) od 1980 r. w „S”. Po 13 XII 1981 r.

organizatorka pomocy ukrywającym się, kolporterka wydawnictw niezależnych. 11 VIII 1982 r. aresztowana w trakcie kolportażu wydawnictw, oskarżona o kontynuowanie działalności w związkowej w stanie wojennym. Do 18 I 1983 r. osadzona w Areszcie Śledczym w Białymstoku, następnie objęta nadzorem KWMO w Białymstoku. 4 VIII 1983 r. amnestionowana. Do marca 1984 r. inwigilowana przez SB.

Monika Urszula Borowska-Kolankiewicz od października 1980 r. aktywną działaczką „S” na terenie województwa suwalskiego. Współorganizatorka i przewodnicząca KZ „S” w Rominckim Kombinacie Rolnym w Gołdapi. W sierpniu 1981 r. delegatka na I Walny Zjazd Regionu „Pojezierze”. Do 1989 r. zaangażowana w kolportaż pism podziemnych, m.in. „Tygodnika Mazowsze”, „Kresu”, „Robotnika”, „Solidarności Walczącej”, ulotek, znaczków poczty podziemnej, tzw. cegiełek na pomoc represjonowanym. W latach 1984–1989 współorganizatorka mszy św. za Ojczyznę w Gołdapi, Suwałkach, Suchowoli i w parafiach warszawskich. W październiku 1988 r. po mszy za Ojczyznę w kościele p.w. św. Stanisława Kostki w Warszawie pobita przez ZOMO. Od 1985 r. współorganizatorka i przewodnicząca RKW „S” Regionu Pojezierze, początkowo pod ps. „Julian Kozłowski”. Od 1987 r. udostępniła mieszkanie na oficjalną siedzibę RKW. Od 1986 r. zaangażowana w działalność wydawniczą i kolportaż pisma „Kres” oraz ulotek RKW. Od 1987 r. członkini krajowej Komisji Interwencji i Praworządności „S”. W maju 1988 r. uczestniczka strajku w Stoczni Gdańskiej. Od 11 II 1989 r. przewodnicząca Międzyzakładowego Komitetu Organizacyjnego „S” w Gołdapi. Od 16 IV 1989 r. przewodnicząca TZR Pojezierze. 9 lipca 1989 r. złożyła dymisję i wystąpiła z „S”. We wrześniu 1989 r. przewodnicząca KS w RKR w Gołdapi. Próbowwała założyć Solidarność '80 Region Pojezierze. Wydawała pismo „Wakat. Dawniej Kres”. Inwigilowana i represjonowana przez SB.

Andrzej Radzicki - od 1972 r. funkcjonariusz MO w Białymstoku. W 1981 r. współinicjator założenia i wiceprzewodniczący ZZ Funkcjonariuszy MO Garnizonu Białystok, za co 31 VII 1981 r. został zwolniony ze służby. 3 XI 1981 r. oskarżony o szerzenie na zebraniach „S” i w prasie podziemnej nieprawdziwych wiadomości o funkcjonariuszach MO i SB. Internowany 14 XII 1981 r. w Białymstoku i w Suwałkach. 21 I 1982 r. aresztowany w związku z podejrzeniem ujawnienia „S” tajemnicy służbowej. Do 20 V 1982 r. przebywał w Areszcie Śledczym w Białymstoku, następnie skazany na 1 rok i 6 miesięcy więzienia w zawieszeniu na 3 lata. Do 1984 r. kontrolowany przez SB. Zmarł w 2012 r.

Henryk Eugeniusz Ruciński od 1980 r. członek „S” Filii UW w Białymstoku. Od XI 1980 r. przewodniczący KZ. Organizator akcji strajkowych, utrzymywał kontakty z członkami KSS KOR. Uczestnik spacerów organizowanych przez konspiracyjną „S” na ulicach Białegostoku. Prowadził wykłady dla działaczy białostockiej „S” oraz odczyty w ramach KIK. Z jego inicjatywy wywieszano fotografie z obrazem Matki Boskiej oraz wizerunkiem ks. J. Popiełuszki. Dnia 11 XI 1988 r. jako reprezentant uczelnianej „S” przemawiał na wiecu NZS, gdzie zapowiedział złożenie wniosku w sądzie o rejestrację „S”. Był przewodniczącym TKZ NSZZ „S” Filii UW w Białymstoku oraz członkiem KO „S” Ziemi Białostockiej. Publicznie popierał studentów dążących do ponownej legalizacji

„S” Ziemi Białostockiej. Publicznie popierał studentów dążących do ponownej legalizacji NZS. W maju 1989 r. wspierał studentów Filii UW protestujących przeciwko odrzuceniu wniosku o rejestrację NZS. Współpracował z komitetami „S” wszystkich białostockich uczelni. Był stale inwigilowany przez SB.

[Powrót na stronę główną](#)

[Powrót do listy aktualności](#)